

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Røros kommune

Arkivsak: 24/464
Møtedato/tid: 22.10.2024 kl. 14:00
Møtested: Storstuggu

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Audun Holte på telefon 997 50 681, eller e-post: audun.holte@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Os, 15.10.2024

Rob Veldhuis (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Audun Holte
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
31/24	Informasjon fra revisor angående forvaltningsrevisjon om byggesak
32/24	Orientering om kommunens økonomiske situasjon som ROBEK-kommune
33/24	Bestilling av eierskapskontroll
34/24	Tilsynsrapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet Røros og Holtålen
35/24	Innspill til kontrollarbeidet
36/24	Referatsaker/folkevalgtopplæring
37/24	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Informasjon fra revisor angående forvaltningsrevisjon om byggesak

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

22.10.2024

Saknr

31/24

Saksbehandler Audun Holte

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 23/515 - 11

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen fra revisor til orientering.

Vedlegg

Orientering fra forvaltningsrevisor om status i prosjekt

Saksopplysninger

Revisjon Midt-Norge har sendt sekretariatet en e-post der de informerer om pågående forvaltningsrevisjon om byggesak.

Revisor leverer en rapport som drøfter alle de fire problemstillingene i vedtatt prosjektplan innenfor skisserte rammer for tidsbruk, men ønsker å informere om at datagrunnlaget er noe annerledes enn skissert i prosjektplanen.

Revisor viser blant annet til at:

- Kommunen har gjort endringer i sine digitale systemer, og byttet i januar 2024 sakssystem fra ESA til ACOS. I forbindelse med dette har det vært begrensninger i muligheten til å søket etter byggesaker i ESA.
- Kommunen har ikke kunnet gi revisor en samlet oversikt over saker til behandling de siste årene. Dette fører sammen med begrensninger i søkefunksjonen til at utplukk av saker sker på en mindre systematisk måte enn revisor hadde sett for seg.
- Dette har hatt konsekvenser for utvalg av søkere til brukerundersøkelse (problemstilling 4).
- Prosjektplanen skisserer utplukk av søkere som har hatt saker til behandling innen gitte tidsrom (hhv 2022-23 og 2023). Revisor har vært nødt til å utvide dette noe. Det har også vært en lavere andel søkere som har fått avslag på sine søknader i utvalget enn revisor hadde sett for seg.

Revisor vil delta i møtet via Teams.

Kent Røstad

Emne: VS: Angående forvaltningsrevisjon om byggesak Røros kommune

Fra: Marie Sæther <marie.saether@revisjonmidtnorge.no>
Sendt: 7. oktober 2024 10:26
Til: Audun Jarl Holte <audun.holte@konsek.no>
Kopi: Johannes Nestvold <johannes.nestvold@revisjonmidtnorge.no>
Emne: Angående forvaltningsrevisjon om byggesak Røros kommune

Hei,

Sender som avtalt per telefon noen linjer til orientering om pågående forvaltningsrevisjon om byggesak i Røros kommune.

Vi vil levere en rapport som drøfter alle de fire problemstillingene i vedtatt prosjektplan innenfor skisserte rammer for tidsbruk, men ønsker med dette å informere om at datagrunnlaget er noe annerledes enn skissert i prosjektplanen. Svakheter i datamaterialet og konsekvenser av dette, vil bli drøftet i rapporten. Se vedtatt prosjektplan for beskrivelse av problemstillinger og metode.

Røros kommune har siden januar 2024 gjort endringer i sine digitale systemer innen byggesak. Frem til 2024 har kommunen benyttet arkivsystemet ESA, og fra januar 2024 ble saksbehandlingssystemet ACOS tatt i bruk. I forbindelse med bytte av systemer har det vært noen begrensninger i muligheten til å søke etter byggesaker i ESA. Kommunen har videre ikke kunnet gi oss noen samlet oversikt over saker til behandling de siste årene. Dette, sammen med begrensninger i søkefunksjonen, har gjort at utplukk av saker til gjennomgang (problemstilling 2) har skjedd på en mindre systematisk måte enn vi hadde sett for oss. Videre har dette hatt konsekvenser for utvalget vi har av søkere til brukerundersøkelsen (problemstilling 4). Prosjektplanen skisserer utplukk av søkere som har hatt saker til behandling innen gitte tidsrom (hhv 2022-23 og 2023). Vi har sett oss nødt til å utvide dette noe. Vi har også en noe lavere andel søkere som har fått avslag på sine søknader i utvalget enn vi hadde sett for oss.

Viser forøvrig til oppdatering fra forvaltningsrevisor Johannes Nestvold i kontrollutvalgets møte i mai 2024 (sak 17/24).

Jeg er tilgjengelig på Teams på kontrollutvalgets neste møte den 22. oktober.

Ta kontakt ved spørsmål.

Marie Husøy Sæther

Forvaltningsrevisor
Mobile +47 901 74 229 Teams

Adresse: Brugata 2, 7715 Steinkjer
Nettadresse: www.revisjonmidtnorge.no
Sentralbord: +47 907 30 300

Orientering om kommunens økonomiske situasjon som ROBEK-kommune

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

22.10.2024

Saknr

32/24

Saksbehandler Audun Holte

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/595 - 8

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar redegjørelsene til orientering.

Saksopplysninger

I kontrollutvalgets møte den 3. september 2024 fremmet utvalget et ønske om bli orientert om kommunens økonomiske situasjon som ROBEK-kommune.

Denne orienteringen ønsker de å ha som en fast sak i møtene framover.

Hva er ROBEK?

ROBEK er **et register over kommuner og fylkeskommuner som er i «økonomisk ubalanse» eller som ikke har fattet vedtak om økonomiplan eller årsbudsjett og årsregnskap innenfor gjeldende frister.** ROBEK er en forkortelse for registerets fulle navn, «Register om betinget godkjenning og kontroll».

En kommune blir oppført i ROBEK hvis:

- kommunestyret har vedtatt å fastsette et årsbudsjett uten at alle utgifter er dekket inn på budsjettet
- kommunestyret har vedtatt å fastsette en økonomiplan uten at alle utgifter er dekket inn på økonomiplanen
- kommunestyret har vedtatt at et regnskapsmessig underskudd skal fordeles ut over det påfølgende budsjettår etter at regnskapet er fremlagt eller
- kommunen ikke følger vedtatt plan for dekning av underskudd

Ordfører, kommunedirektør og økonomisjef vil gi en muntlig orientering i møtet.

Bestilling av eierskapskontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

22.10.2024

Saknr

33/24

Saksbehandler Audun Holte

Arkivkode FE-037, TI-&58

Arkivsaknr 24/540 - 1

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget bestiller eierskapskontroll av.....
2. Prosjektplan med ressursramme og tidspunkt for ferdig rapport oversendes kontrollutvalgets sekretariat innen 28. november 2024 og legges frem for kontrollutvalget på utvalgets møte 10. desember 2024.

Vedlegg

Plan for eierskapskontroll 2024-2028

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak av plan for eierskapskontroll for 2024 - 2028, lagt premissene for eierskapskontroller ut 2028.

Kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper, eierskapskontroll. Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lov og forskrift, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for god eierstyring.

I årsplanen for kontrollutvalget i Røros kommune er det lagt inn at utvalget skal bestille en eierskapskontroll høsten 2024.

En eierskapskontroll for eierstyring kan se på om Røros kommune har lagt til rette for en god eierstyring. Det kan eksempelvis gjøres gjennom å vurdere om:

- eierskapsmeldingen oppfyller krav til god eierstyring.
- opplæringen av kommunestyret og eierrepresentantene er tilfredsstillende.
- det er lagt opp til tilfredsstillende rutiner for oppfølging og rapportering
- å se om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring

Konklusjon:

Prosjektplan med ressursramme og tidspunkt for ferdig rapport oversendes kontrollutvalgets sekretariat innen 28. november 2024 og legges frem for kontrollutvalget i utvalgets møte 10. desember 2024.

Konsek
TRONDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Plan for
eierskapskontroll
2024-2028

Røros kommune

Om eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper. Kontrollen kan rette seg mot kommunens eierrepresentant i et selskap, eller gjennomføres som en generell kontroll av kommunens rutiner for eierstyring.

Et vanlig tema for eierskapskontroll er om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Plan for eierskapskontroll

Kontrollutvalget har laget denne planen våren 2024. Planen gjelder til og med 2028.

Det kan bli nødvendig å oppdatere planen midtveis i planperioden på grunn av endringer i risikobildet. Slike endringer kan også føre til endringer i prioriteringen av eierskapskontroller.

Planen bygger på en risiko- og vurderingsvurdering av selskaper som kommunen har eierinteresser i.

For å finne fram til selskaper med høyest risiko, er planen basert på et bredt utvalg kilder: revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra administrativ og politisk ledelse, innspill fra eldreråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne samt innspill fra hovedtillitsvalgte og fra hovedverneombudet. I sum gir dette et godt grunnlag for planen.

Ressurser

Kontrollutvalget har en begrenset årlig ressurs til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser, 340 timer.

Gjennomføring

Revisjon Midt-Norge, som er kommunens revisor, leverer eierskapskontroller etter bestilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget godkjenner revisors prosjektplan før arbeidet starter. Etter at eierskapskontrollen er gjennomført, rapporterer revisor til kontrollutvalget. Selskapets representanter og/eller kommunens eierrepresentant får vanligvis anledning til å uttale seg om rapporten før den behandles i kontrollutvalget. Rapporten sendes også på høring til kommunedirektøren, dersom den berører kommunedirektørens ansvarsområde.

Rapportering og oppfølging

Kontrollutvalget legger rapporter fra eierskapskontroll fram for kommunestyret med forslag til vedtak og videre oppfølging. Kontrollutvalgets skal sørge for at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp, og rapporterer om oppfølgingen til kommunestyret. Rapporteringen skjer vanligvis gjennom kontrollutvalgets årsrapport, men kan i enkelte tilfeller gå som egen sak til kommunestyret.

Prioriterte selskaper for eierskapskontroll

Kontrollutvalgets prioriteringer går fram av oversikten på neste side.

Plan for eierskapskontroll

Prioritert selskap	Forslag til spørsmål/vinkling/innretning
<p>1. Rørosregionen Næringshage AS</p>	<p>Selskapet bistår med bedriftsrådgivning, hjelp til utvikling av forretningsidéer, markedsplanlegging, prosjektbeskrivelser, organisering av utviklingsmuligheter, og prosessledelse.</p> <p>Aktuelle innfallsvinkler i en forvaltningsrevisjon kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å se om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring
<p>2. Røros Vekst AS</p>	<p>Selskapets vedtektsfestede formål er investeringer i andre selskaper. Utvikling, utbygging og utleie av fast eiendom samt annet som naturlig hører inn under dette. Selskapet ble stiftet i 1991 og 2019 var siste året selskapet hadde driftsinntekter.</p> <p>Aktuelle innfallsvinkler i en forvaltningsrevisjon kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å se om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring
<p>3. Verket Røros AS</p>	<p>Selskapet er utleier av areal til kultur-, nærings- og idrettsarrangement.</p> <p>Aktuelle innfallsvinkler i en forvaltningsrevisjon kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å se om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring

<p>4. Røros kultur- og konferansesenter As</p>	<p>Selskapet er eier av bygget Storstuggu. Aksjonærer er Røros kommune (51 %) og Røros Hotell AS (49 %). RKK AS fungerer som et eiendomsselskap og leier igjen ut til disse to hovedleietakerne.</p> <p>Aktuelle innfallsvinkler i en forvaltningsrevisjon kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å se om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring
<p>5. Røros Tomteselskap AS</p>	<p>Røros Tomteselskap AS er et eiendomsforvaltningsselskap.</p> <p>Aktuelle innfallsvinkler i en forvaltningsrevisjon kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å se om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring

Gjennomførte eierskapskontroller i perioden 2019-2023

Tilsynsrapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet Røros og Holtålen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

22.10.2024

Saknr

34/24

Saksbehandler Kent Røstad
Arkivkode FE-033, TI-&58
Arkivsaknr 24/385 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar tilsynsrapporten til orientering.

Vedlegg

Rapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet Røros og Holtålen
Os kommunes svar på statsforvalterens rapport etter forvaltningkontroll

Saksopplysninger

En av kontrollutvalgets oppgaver er å utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. I tillegg har Kommunal- og moderniseringsdepartementet sagt at de ønsker samordning av tilsynsarbeidet mellom blant annet statsforvalteren og kommunale kontrollutvalget. Som et ledd i dette arbeidet er det naturlig å gjøre bruk av rapportene som de statlige tilsynsmyndighetene utarbeider etter tilsyn i kommunene.

Statsforvalteren i Trøndelag har gjennomført forvaltningskontroll på landbruksområdet Røros og Holtålen. Os kommune er vertskommune for Røros og Holtålen på landbruksområdet. Rapporten er skrevet med bakgrunn i Statsforvalteren sin foreløpige rapport datert 28. mai 2024 og Os kommune sin tilbakemelding datert 30. mai 2024. Rapporten beskriver de funn (avvik og merknader) som ble avdekket.

Formålet med tilsynet er å ivareta at midlene over jordbruksavtalen brukes til det formålet de er tiltenkt gjennom en målrettet og effektiv forvaltning. Kontrollen skal videre sikre at lover og regler overholdes og at rettssikkerheten til søker ivaretas.

Statsforvalterens tilsyn har avdekket fem avvik.

- Mangelfull dokumentasjon og trekk
- Manglende dokumentasjon av vurdering av vilkår for tilskudd er oppfylt
- Manglende dokumentasjon av kontroll, manglende kontrollskjema og manglende signering av skjema
- Avkortingsreglene er ikke brukt ved mangelfull gjødslingsplan
- Manglende vurdering av avkorting ved feilopplysning

Statsforvalteren har i tillegg gitt tre merknader:

- Behov for å videreutvikle system for internkontroll
- Manglende kontinuerlig ajourhold
- Mangelfull dokumentasjon av utgifter

Os kommune har i brev av 29. august 2024 svart på statsforvalterens merknader. Det fremkommer her at Os kommune har oppdatert rutinene for å imøtekomme de manglene som er påpekt av statsforvalteren. Dette innebærer blant annet å gjøre rutiner mer tilgjengelig og samlet, dokumentere hvordan saksbehandler har tenkt og vurdert i saker,

utarbeide ROS-analyser for hvor det er størst risiko for feilutbetalinger og utarbeidelse av kontrollskjema.

Vurdering

Kontrollutvalgets sekretariat viser til vedlagt tilsynsrapport for utfyllende informasjon om tilsynet og Os kommunes svar av 29. august 2024. Kontrollutvalgets sekretariat vurderer at Os kommune har gjort konkrete tiltak for å imøtekomme statsforvalterens merknader og anmerkninger. Os kommunes tilbakemelding er sendt til statsforvalteren som må vurdere eventuell videre oppfølging. Slik saken står per i dag mener sekretariatet at kontrollutvalget kan ta tilsynsrapporten til orientering.

Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

Rapport etter forvaltningskontroll

Kontrollerte kommuner:	Røros og Holtålen kommuner
Dato rapport:	20.06.2024
Dato for kontrollmøte:	28.05.2024
Kontrolleder:	Kjersti Alne Solberg
Gjennomført av:	Gaute Arnekleiv Anders Mona Anne Solstad Kjersti Alne Solberg
Til stede fra verts kommunen:	Jan Arvid Aamo Charlotte Ryen Per Ove Nordskogen Volden Marit Gilleberg Berit Bugten Østbyhaug
Kontrollerte ordninger:	AR5 Tilskudd til avløsning ved sykdom mv Regionale miljøtilskudd til jordbruket i Trøndelag

1 Sammendrag

Os kommune er vertskommune for Røros og Holtålen på landbruksområdet. Rapporten er skrevet med bakgrunn i Statsforvalteren sin foreløpige rapport datert 28.05.2024, og Os kommune sin tilbakemelding datert 30.05.2024. Rapporten beskriver de funn (avvik og merknader) som ble avdekket. I Røros og Holtålen kommuner ble det konstatert 5 avvik og 3 merknader.

2 Generelt om kommunene

Tabellen under viser hvor mye midler Os kommune forvaltet på vegne av Røros og Holtålen kommuner på de tilskuddsordningene kommunene hadde fått delegert myndighet fra staten i 2023:

Tilskuddsordning		Røros		Holtålen	
		Beløp (kr)	Antall vedtak	Beløp (kr)	Antall vedtak
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Utbetalt	45.504.944	57	36.422.954	72
Tilskudd til avløsning ved sykdom mm	Utbetalt	706.410	11	27.173	7
Skogfond *)	Utbetalt	12.930	2	578.726	20
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)-Skogkultur	Utbetalt	4.357	2	223.732	20
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- veg	Utbetalt	0	0	0	0
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- drift	Utbetalt	0	0	64.348	12
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Innvilget	313.387	3	125.950	9
Tilskudd til regionale miljøprogram (RMP)	Utbetalt	1.228.744	33	2.021.913	50
Tilskudd til drenering av jordbruksjord	Innvilget	191.028	6	197.515	7
Tilskudd til tiltak i beiteområder - planleggings- og tilretteleggingstiltak	Innvilget	193.000	7	127.820	9
Tilskudd til utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)	Innvilget	2.050.000	24	0	0
SUM		50.179.800	145	39.790.131	206

*) Kun til skogkultur. I tillegg kommer skogfond til veier og andre formål.

3 Hjemmel for kontrollen

Hjemmel for kontroll er Reglement for økonomistyring i staten § 15:

«Overordnede virksomheter skal ivareta kontroll med at underliggende virksomheter og enheter utenom statsforvaltningen som utøver forvaltningsmyndighet, utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til § 14». § 14 inneholder bestemmelser om internkontroll.

Kontrolloppgavene er delegert til Statsforvalteren i tildelingsbrev og hovedinstruksen fra Kommunal- og distriktsdepartementet.

Statsforvalteren skal kontrollere om kommunen gjennom sin internkontroll har etablert systemer og rutiner som sikrer at tilskuddsordningene forvaltes i samsvar med gjeldende landbrukspolitikk, og i henhold til gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

4 Grunnlag for kontrollen

Statsforvalteren er gjennom hovedinstruksen og tildelingsbrev bedt om å vektlegge kontroll for å sikre kvalitetsmessig god tilskuddsforvaltning. Utvelgelsen av kontrollobjekter er risikobasert. Samtidig står det i tildelingsbrevet at Statsforvalteren skal ha forvaltningskontroll i 20 % av kommunene hvert år.

Målet med kontrollen er å ivareta at midlene over jordbruksavtalen brukes til det formålet de er tiltenkt gjennom en målrettet og effektiv forvaltning. Kontrollen skal videre sikre at lover og regler overholdes, og at rettsikkerheten til søker ivaretas.

5 Gjennomføring av kontrollen

Varsel om kontroll ble gitt i brev av 22.03.2024 og kontrollen ble gjennomført 28.05.2024.

Statsforvalteren har gjennomgått rutiner, søknader og andre aktuelle dokumenter knyttet til de kontrollerte ordningene.

Vertskommunen fikk i forkant av kontrolldagen tilsendt et egenvurderingsskjema som ble besvart og returnert Statsforvalteren før møtet.

Vertskommunen fikk oversendt en foreløpig rapport den 24.05.2024.

Den 28.05.2024 ble det gjennomført et møte med vertskommunen på Teams, der involverte i kontrollen i kommunen og hos Statsforvalteren deltok. Det ble i møtet gjennomført en forvaltningsdialog rundt de svarene kommunen hadde gitt på egenvurderingsskjemaet. Foreløpig rapport ble også gjennomgått.

Vertskommunen ga skriftlig tilbakemelding på fakta i foreløpig rapport den 30.05.2024.

Foreløpig rapport og tilbakemeldinger fra vertskommunen er lagt til grunn for denne rapporten.

6 Kontrollområder

Tabellen under gir en oversikt over de avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen:

Avvik er mangel på oppfyllelse av krav til forvaltningen av ordningen som er fastsatt i eller i henhold til

- reglement for økonomistyring i staten
- styrende dokumenter
- regelverket og/eller retningslinjer for ordningen

Merknad er forhold som ikke strider med krav, men der statsforvalteren finner grunn til å peke på behov for forbedringer.

Avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen:	
Generelt	
Merknad 1	<p>Behov for å videreutvikle system for internkontroll</p> <p>Basert på svar i egenvurderingsskjemaet og tilsendte dokumenter, er vårt inntrykk at vertskommunen har etablert mange gode rutinebeskrivelser i sitt system for internkontroll.</p> <p>Det er mye bra faglige innhold i rutinebeskrivelsene, men også noe behov for videreutvikling, særlig i forhold til å beskrive det lokale skjønnet og den lokale arbeidsmåten. Det ble gitt innspill på</p>

	<p>dette i forvaltningsdialogen på kontrolldagen.</p> <p>Gjennom kontrollen ser vi at saksbehandlingen på Regionale miljøtilskudd i en del tilfeller ikke er i henhold til rutinebeskrivelsene. Det kan ut fra dette fremstå som at kommunen i for liten grad har integrert rutine og kvalitetssystemet i virksomheten.</p> <p>Arbeidet med internkontroll skal tilpasses virksomhetens risiko, vesentlighet og egenart, og arbeidet med internkontroll vil være et løpende arbeid. Inn i arbeid med internkontroll vil det normalt inngå ROS-analyser, rutiner for implementering, dokumentasjon, oppfølging, rapportering og oppdatering.</p> <p>ROS-analyser brukes i liten grad som verktøy på landbruksområdet i vertskommunen i dag. Her ligger det noen muligheter for videreutvikling.</p> <p>Vårt inntrykk før kontrolldagen er at kommunen har mye på plass i sitt system for internkontroll, men at det ser ut til å være mangler knyttet til implementering, oppfølging og rapportering. Dette kommer blant annet til uttrykk i at avdekket praksis innenfor forvaltningen av Regionale miljøtilskudd ikke er i tråd med rutinebeskrivelsene.</p> <p>Det er behov for at Os som vertskommune videreutvikler sitt system for internkontroll på landbruk, med et særlig fokus på å bruke og vedlikeholde det systemet som er utarbeidet.</p>
AR5	
Merknad 2	<p><u>Manglende kontinuerlig ajourhold</u></p> <p>Det er ikke foretatt kontinuerlig ajourhold i Røros for 2023, til tross for at det i henhold til AR5 rutinens trinn 5 skal gjennomføres fortløpende.</p> <p>Oversikt fra NIBIO viser at det ikke er registrert noen nye, endra eller sletta AR5 figurer i 2023. Samme oversikt viser at Røros i de foregående årene har foretatt slikt ajourhold.</p> <p>Eksempelvis er det i FDV avtalen for 2023, registrert 122 nye bygninger (BID) som normalt gir grunnlag for endringer.</p>
Tilskuddsordning: Tilskudd til avløsning ved sykdom mv.	
Avvik 1	<p><u>Mangelfull dokumentasjon og trekk</u></p> <p>Gjennomgangen av saker viser at det er mangelfull dokumentasjon i flere tilfeller. Eksempler på mangler er listet opp under:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kopi av vedtak fra NAV, enten stønaden er innvilget eller avslått. Den avløste må søke sykepenger når sykdomsperiode er over 16 dager • Inntekt utenfor foretaket/bruket

	<ul style="list-style-type: none"> • Det er ikke sjekket opp om det er søkt pleiepenger og ikke innhentet vedtak som viser om NAV har innvilget eller avslått søknaden <p>En konsekvens av dette, er at det i noen av tilfellene kan være utbetalt for mye i tilskudd.</p>
Avvik fra	<p>Forskrift om avløsning ved sykdom og fødsel mv. §§ 2 og 10 Rundskriv 2023/3 og 2022/4 Kommentarer til regelverk, § 2 Rundskriv 2023/4 og 2022/5 Forvaltningsansvar og saksbehandling, pkt. 3 Saksbehandling</p> <p>Forskriftens § 2 sier: «Tilskotet vert utrekna med grunnlag i satsar, definisjonar, utmålingsreglar m.m. fastsett i jordbruksavtalen.»</p> <p>Forskriftens § 10 første ledd sier: «Søkjaren av tilskot pliktar å gje alle opplysingar som kommunen, statsforvalteren og Landbruksdirektoratet finn naudsynt for å kunne forvalte ordninga.»</p> <p>I RS 2023/3 under § 2 heter det blant annet: «I henhold til Jordbruksavtalen, så skal det ved beregning av tilskuddet gjøres fradrag for inntektene den avløste i søknadsperioden. Det er inntekt som refererer seg til og er opptjent i søknadsperioden, som skal trekkes fra. Det skal ikke trekkes for næringsinntekt.» Det står også: «Det er ytelse den avløste får eller kan få fra Nav ved sykdom, uførhet og fødsel, som eventuelt skal trekkes fra beregning av tilskuddet. Den som har blitt avløst, kan altså ikke prøve å unngå fradrag ved å vente med å søke om stønad fra Nav til etter at kommunen har fattet vedtak om tilskudd»</p>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart for framtidig søknader.
Kommentar	<p>Riktig dokumentasjon er viktig for at saken skal være fullstendig.</p> <p>Inntekter til fradrag er den delen av søknaden som søkerne sliter mest med å fylle ut korrekt. Saksbehandler skal alltid klikke på «Vis jordbrukerens inntekter» i Agros for å sjekke om søker har husket å oppgi alle innrapporterte inntekter, og om det som er oppgitt kan stemme med det som er innrapportert til Skatteetaten. Slik løsningen er, finnes ikke alt dette i oppslaget. Et råd er derfor å spørre den avløste om vedkommende har annen inntekt.</p>
Merknad 3	<p>Mangelfull dokumentasjon av utgifter</p> <p>Ved gjennomgang av noen sykdomsavløsningssaker, ser vi at det i enkelte tilfeller er mottatt og lagt til grunn kontoutdrag med manuelle påføringer i behandlingen av saken. I slike tilfeller er det det nødvendig å innhente oppdatert kontoutdrag fra avløserlagets regnskapssystem.</p> <p>Hvis avløsningen er utført i regi av et avløserlag, kan et såkalt kontoutdrag eller faktura fra avløserlaget til foretaket være tilstrekkelig dokumentasjon for utgiftene. Dette forutsetter at laget</p>

	<p>har benyttet de mulighetene som finnes til å legge inn informasjon om type avløsning som er utført (ferie og fritid, sykdom eller landbruksvikar), navn på avløser og hvilken periode avløsningen er utført. Dette for at kommunen skal kunne vurdere om utgiftene er påløpt innenfor søknadsperioden, og at det dreier seg om avløsertjenester som kan gi grunnlag for tilskuddet.</p> <p>Om kontoudrag/faktura fra avløserlag ikke inneholder hvilken type avløsning, hvem som har utført avløsningen, dato/periode for når den er skjedd og kostnad, er det nødvendig å innhente timelister.</p>
Tilskuddsordning: Regionale miljøtilskudd til jordbruket i Trøndelag	
Avvik 2	<p><u>Manglende dokumentasjon av vurdering om vilkår for tilskudd er oppfylt</u></p> <p>Det er innvilget tilskudd til tiltak hvor det ikke er dokumentert at vilkårene er oppfylt. Det gjelder for ordningene «bratt areal» på arealer som ser ut til å bare ha vært beita eller areal ute av drift, og til areal med granplantefelt (juletreproduksjon), «beiting av verdifulle jordbrukslandskap innmark» (setervoll) til areal som i AR5 er utmark, «beiting av biologisk verdifulle areal» til areal som også har fått tilskudd til spredning av husdyrgjødsel vår/vekstsesong og til bratt areal, «ugrasharving» til foretak som ikke har korn, «spredning av husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen» til arealer som det er lite sannsynlig at det er spredd husdyrgjødsel på.</p>
Avvik fra	<p>Rundskriv 2023-22, kap 4 <i>Utrednings- og informasjonsplikt</i> «Forvaltningen har en utrednings- og informasjonsplikt etter forvaltningsloven § 17. Av bestemmelsen fremgår det at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Utgangspunktet er at dokumentasjonen det bes om i søknadsskjemaet er tilstrekkelig til at saksbehandler kan fatte vedtak i saken.</p> <p><i>Saksbehandler bør likevel innhente ytterligere dokumentasjon i tilfeller hvor det er grunn til å betvile opplysningene som er gitt eller behov for å undersøke enkelte forhold i saken nærmere».</i></p>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	
Avvik 3	<p><u>Manglende dokumentasjon av kontroll, manglende kontrollskjema og manglende signering av skjema</u></p> <p>Skjema for kontroll av PT er dels brukt som skjema for stedlig kontroll av regionalt miljøtilskudd. Det framkommer ikke dokumentasjon på at omsøkte tiltak for regionale miljøtilskudd er kontrollert.</p>
Avvik fra	<p>Rundskriv 2023/22</p> <p>Dokumentasjon av stedlig kontroll: «Kommunen skal dokumentere resultatene av stedlig kontroll. Opplysningene som er notert under kontrollen bør inneholde:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>tydelige observasjoner som gjør det enklere i saksbehandling senere, samt ved eventuelle klagesaker</i> • <i>navn på de personer som er til stede</i> • <i>undersøkelsens gjenstand, formål og lovhjemmel</i> • <i>Innehaver av foretaket eller en annen person som forplikter foretaket, skal signere på kontrolldokumentasjonen for å bekrefte at stedlig kontroll er gjennomført, og at han/hun er enig i opplysningene som er notert under kontrollen. Kontrolldokumentasjonen skal også signeres av kommunens representant.»</i> <p>Om dokumentkontroll: «Med dokumentkontroll menes bruk av skriftlige kilder til å etterprøve opplysningene i den innleverte søknaden om tilskudd. Dokumentasjonen må gi den nødvendige informasjon som etterspørres.»</p>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	
Avvik 4	Avkortingsreglene er ikke brukt ved mangelfull gjødslingsplan Gjennomgangen av enkeltsaker, viser at ved mangelfull gjødslingsplan er alt tilskudd til ordningen spredning av husdyrgjødsel vår/vekstsesong avslått. Det er ikke foretatt avkorting av det samlede tilskuddet.
Avvik fra	Rundskriv 2023/22, kap 6 «For RMP kan det avkortes inntil 100 prosent av det samlede tilskuddet dersom gjødslingsplan eller journal over plantevernmidler mangler i sin helhet, eller inntil 50 prosent for mangelfull gjødslingsplan eller journal over plantevernmidler. Størrelsen på avkorting for manglende eller mangelfull gjødslingsplan og/eller journal over plantevernmidler bør ses i sammenheng med hvor relevant disse er for tilskuddsordningene foretaket har søkt på.»
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	
Avvik 5	Manglende vurdering av avkorting ved feilopplysning Det er i søknader gitt feil opplysning som kunne medført utbetaling av uberettigta tilskudd. I flere av disse sakene er avkorting ikke vurdert.
	Rundskriv 2023-22, kap 6 «Der forvaltningen oppdager at et foretak har gitt feilopplysninger i søknaden, skal saksbehandler alltid vurdere avkorting». <u>Foretaket må ha handlet «uaktsomt eller forsettlig»:</u> «Vilkåret om at søkeren må ha handlet uaktsomt eller forsettlig, innebærer at det ikke kan avkortes i tilskuddet dersom søker var i aktsom god tro da feilopplysningen ble gitt. En søker er i aktsom god tro der han ikke visste at opplysningen i søknaden var feil, og heller

	<p><i>ikke burde visst at opplysningen i søknaden var feil».</i></p> <p><i>«Tilskuddsmottakerne etter forskriften er selvstendig næringsdrivende og det stilles derfor strenge krav til aktsomheten. Mottaker vil derfor sjelden kunne ha gitt feilopplysninger i aktsom god tro. Det forventes for eksempel at søker har full kunnskap om foretakets dyrehold på de aktuelle telledatoene. Tilsvarende vil det være søker som har best kunnskap om hvilke arealer som foretaket selv har drevet og høstet, hvilke som er utleid eller eventuelt ikke er i drift. Som potensiell mottaker av statlige midler forventes det da at søker legger ned nødvendig arbeid i å fylle ut søknadsskjemaet korrekt slik at søknaden gjenspeiler de reelle forholdene. Dersom søker har problemer med å forstå søknadsskjemaet forventes det at søker kontakter kommunen i god tid før søknadsfristen».</i></p> <p><i><u>Forvaltningen «kan» avkorte i tilskuddet, men skal alltid vurdere avkorting:</u></i></p> <p><i>«Hvis inngangsvilkårene redegjort for over er oppfylt i den enkelte sak, «kan» tilskuddet avkortes. Selv om bestemmelsen er utformet som en kan-bestemmelse, er det klare utgangspunktet at det skal avkortes hvis søker minst har vært uaktsom ved inngivelse av feilopplysninger, og dette har gitt eller kunne ha gitt en merutbetaling. Forvaltningen må likevel foreta en konkret vurdering i hver enkelt sak, av om det bør reageres med avkorting i foretakets tilskudd eller ikke».</i></p> <p><i><u>Avkortingens størrelse:</u></i></p> <p><i>«Hovedregelen er at foretaket skal avkortes et beløp tilsvarende merutbetalingen. Saksbehandler må likevel alltid vurdere om det er rimelig og forholdsmessig å avkorte merutbetalingen i den enkelte sak, eller om avkortingsbeløpet bør settes høyere eller lavere. Eksempelvis bør avkortingsbeløpet settes høyere dersom foretaket har gitt feilopplysninger ved flere søknadsår. Dersom størrelsen på merutbetalingen blir uforholdsmessig høy i forhold til feilopplysningen som er gitt, kan dette tilsa at avkortingens bør settes lavere enn merutbetalingen.</i></p> <p><i>Beløpet som avkortes kan aldri være større enn foretakets tilskuddsutbetaling etter bunnfradrag i det enkelte søknadsår».</i></p>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Det er viktig at kommunen merker seg at avkorting alltid skal vurderes når det er gitt feil opplysning i søknaden.

7 Avsluttende kommentarer

Det er viktig at Os kommune som vertskommune for Røros og Holtålen kommuner, framover prioriterer arbeidet med å videreutvikle kommunenes system for internkontroll på landbruksområdet.

Statsforvalteren I Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Vår saksbehandler:
Jan Arvid Aamo

Vår ref.:
24/976 - 7

Deres ref.:
2024/1469

Vår dato:
29.08.2024

Forvaltningskontroll Røros og Holtålen - Tilbakemelding

Svar til rapport fra forvaltningskontroll

Merknad 1: Generelt

Det må opplyses bedre ved internopplæring hvor rutiner ligger. Nå ligger rutineene spredt på flere teamsgrupper. Disse samles i en egen rutinegruppe. Dette vil gjøre at rutineene blir lettere tilgjengelig og dermed mer implementert i daglig saksbehandling. Evalueringmøter etter hver PT/RMP runde innad i faggruppa. Kjører ROS analyse av relevante tema som vi kan bruke til neste søknadsrunde. Dette er allerede etablert.

Merknad 2: AR5

Det ble utført periodisk ajourhold i Røros kommune i 2021, og det var derfor ikke like stort behov for oppdateringer i AR5 i 2023. Oppdateringer blir gjort på bakgrunn av funn i saksbehandlingen, ved befaringer, ved innrapportering fra brukere eller ved ajourhold. Det ble befart og endret flere usikre areal i Røros kommune høsten 2022. I henhold til rutinebeskrivelsene for AR5 i våre kommuner, er det GIS-ansvarlig som oppdaterer AR5 i forbindelse med byggesaker. En utfordring i våre kommuner er mengden av høyløer og sommerfjøs som befinner seg i utmark/tilknytning til innmark. Disse vil komme med på «feillistene» som GIS-ansvarlig får oversendt hvert år, men endres ikke i kartet da de som regel dekker for lite areal til å registreres som egne figurer i kartet (minsteareal for bebygd areal er 2 daa som selvstendig figur, som ikke jordbruksareal 0,2 daa på fulldyrka, 0,5 daa overflatedyrka og 1 daa på innmarksbeite).

Merknad 3: Sykdomsavløsning

Landbruksavdelingen skal skissere et brev til avløserkontorene i området med informasjon om hvilken dokumentasjon som legges til grunn ved behandling av sykdomsavløsningssaker. Dette gjør det lettere for avløserkontorene å hjelpe gårdbruker med å finne de riktige dokumentene til søknaden. Her vil vi også presisere at det ikke er tilstrekkelig med manuelt påskrevne fakturaer, men at det må kjøres kreditnota dersom det gjøres feil, disse må ligge ved søknaden (Presiseres også i eventuelt mangelbrev til søker). I vårt tilfelle har vi vært utsatt for dette én gang i våre tre kommuner.

Avvik 1: Sykdomsavløsning

Vi har skissert en sjekklister slik at vi har oversikt over hva vi trenger av dokumentasjon fra søker for å behandle søknaden. Denne skal gjennomgås ved hver søknad og dersom vi ser at det mangler dokumentasjon, skal det sendes ut mangelbrev. Det er nå utarbeidet en mal på et mangelbrev som brukes i slike tilfeller.

Avvik 2: RMP

Det må brukes flyfoto ved saksbehandlingen og ikke bare kartlag, dette må oppdateres i rutinene. I tillegg bør det plukkes ut noen areal som befares, dersom det søkes om mye bratt areal. Det må også sjekkes opp mot flyfoto at det er reelt at det arealet det søkes om slås, og ikke bare beites.

Vurdere om det er sannsynlig at arealet blir brukt til spredning av husdyrgjødsel. (Totrinns godkjenning for spesielle tilfeller.)

Ordningen bør fungere slik at to tilskuddsordninger som ikke kan kombineres ikke kan omsøkes – det er mangel på systemvarsel i e-stil RMP (eks. § 11 verdifulle jordbrukslandskap og § spredning av husdyrgjødsel).

Avvik 3: RMP

Vi har nå utarbeidet egne kontrollskjema for RMP med signatur. Disse blir brukt på kontroller fra nå av. Det er også utarbeidet ROS analyse for å kunne kontrollere der det er størst fare for feilutbetalinger.

Kontrollskjema for RMP bør kunne produseres ut fra e-stil RMP, jf. PT-ordningen.

Avvik 4: RMP

Det skal gjøres en konkret vurdering i de enkelte tilfeller. Vurderingen må ta utgangspunkt i hvor relevant gjødslingsplan er for de ulike tiltakene søkeren har søkt på (Saksbehandlingsrutiner Rundskriv 2024/17 samt saksbehandlingsrutiner for PT).

Avvik 5: RMP

Bruk dialog og notatboksen i e-stil RMP for å notere ned hva som er vurdert, slik at det blir dokumentert hva saksbehandler har tenkt og vurdert. Dette vil gjøre det mye enklere ved senere saksbehandlinger.

Med hilsen

Berit Bugten Østbyhaug
Landbrukssjef

Jan Arvid Aamo
Saksbehandler

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til			
Holtålen Kommune	Helsetunet 7	7380	Ålen
Kjersti Alne 'Solberg			
Røros Kommune	Bergmannsgata 23	7374	Røros

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

22.10.2024

Saknr

35/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/464 - 4

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Trafikklysmodellen

Trafikklysmodellen

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen»	Ja	Delvis	Nei
Kryss på røde felt peker i retning av å ikke følge opp saken, mens kryss på grønne felt taler for å følge opp saken.			
Vedrører saken misnøye med et politisk fattet vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg i hovedsak om en isolert hendelse?	Ja	Delvis	Nei
Er saken under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?	Ja	Delvis	Nei
Er det annen naturlig behandlingsvei for saken (ref. organene nevnt over)?	Ja	Delvis	Nei
Kan saken, og sakens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?	Ja	Delvis	Nei
Berører saken et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?	Ja	Delvis	Nei
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?	Ja	Delvis	Nei
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?	Ja	Delvis	Nei
Bør saken prioriteres foran andre planlagte oppgaver?	Ja	Delvis	Nei

Kilder:

- *Henvendelser til besvær – eller begjær?* Artikkel i Kommunerevisoren nr. 4/21 av Bjørkelo, Løvlie og Fiksdal i Deloitte
- *Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget*, veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, 2022

Referatsaker/folkevalgtopplæring

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

22.10.2024

Saknr

36/24

Saksbehandler Audun Holte

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/464 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Kommunestyrets vedtak i plan for forvaltningsrevisjon 2024 - 2028

Kommunestyrets vedtak i plan for eierskapskontroll 2024-2028

Det handler om tillit - Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

I dispensasjonssaker er politikerne rettsanvendere

Innbyggerpanel er et folkevalgt organ

Saksopplysninger

Saken er en del av kontrollutvalgets opplæring gjennom valgperioden. Sekretariatet legger fram artikler som kan v re av interesse i kontrollarbeidet. Formålet er å bidra til faglig påfyll gjennom hele valgperioden.

Saksframlegg

Vår ref. 24/1441 - 2
Saksbehandler Mikael Schärer

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
054/24	Kommunestyret	30.05.2024

Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028

Kontrollutvalget sitt forslag til vedtak

1. Kommunestyret vedtar plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028 og slutter seg til kontrollutvalgets prioriteringer i planen.
2. Kontrollutvalget gis fullmakt til å gjøre endringer i planen.

Behandling i møtet

Kommunestyret 30.05.2024

Behandling

Kontrollutvalgets forslag ble enstemmig vedtatt.

KST - 054/24 vedtak

1. Kommunestyret vedtar plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028 og slutter seg til kontrollutvalgets prioriteringer i planen.
2. Kontrollutvalget gis fullmakt til å gjøre endringer i planen.

Dette handler saken om

Kommunestyret skal behandle plan for forvaltningsrevisjon for de kommende fire årene.

Saken har vært forbehandlet i kontrollutvalget 7. mai og ble enstemmig vedtatt.

Nedenfor følger saksframlegg utarbeidet av Konsek Trøndelag IKS - kontrollutvalgets sekretariat.

Bakgrunn og fakta

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjonene skal følge en plan, som kontrollutvalget skal lage i løpet av det første året etter at det er konstituert. Vedlagt utkast til plan angir forslag til hvilke tjenesteområder og selskaper som skal undersøkes i

planperioden. Planen bygger på risiko- og vesentlighetsvurderinger som er utført av kommunens revisor, Revisjon Midt-Norge SA. Revisors vurderinger er supplert med innspill til risikoområder fra kommunens politiske og administrative ledelse, hovedverneombud og fra hovedtillitsvalgte. Risiko- og vesentlighetsvurderingene skal bidra til at kommunens ressurser til kontrollarbeid blir brukt mest mulig målrettet. Forvaltningsrevisjon i selskaper med flere eiere, kan derfor være hensiktsmessig å samordne med øvrige eiere. Områdene som vurderes å være av størst vesentlighet er nærmere beskrevet i vedlagt plan.

Kommunen har årlig ca. 340 timer til rådighet til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser. Sett over en fireårsperiode utgjør dette ca. 1360 timer. Gjennomsnittlig antall timer pr forvaltningsrevisjon er ca. 300 timer, og eierskapskontroller ca. 100 timer. Kommunen kan på bakgrunn av dette forvente til sammen 3-4 forvaltningsrevisjoner og 1-2 eierskapskontroller i perioden, avhengig av omfang.

I planen er det listet opp sju forvaltningsrevisjoner. Det vil ikke være mulig å gjennomføre alle disse i planperioden, men det er viktig at kontrollutvalget har et tilstrekkelig antall forvaltningsrevisjoner å ta av. Erfaringsmessig vil det være forvaltningsrevisjoner som naturlig vil gå ut av planen av ulike årsaker.

Vurdering av saken

På bakgrunn av kontrollutvalgets vedtak i sak 10/24, basert på revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra politisk og administrativ ledelse samt hovedverneombud og hovedtillitsvalgte er det nå utarbeidet en plan for forvaltningsrevisjon for 2024-2028.

Forslag til områder/selskaper går fram av oversikten i planen. Det vil ikke være mulig å gjennomføre alle forvaltningsrevisjonene i perioden, men det er viktig at kontrollutvalget har et tilstrekkelig antall forvaltningsrevisjoner å ta av.

I oversikten gis det også forslag til hvilke spørsmål forvaltningsrevisjonen bør gi svar på. Forslag til spørsmål/vinkling/innretning er ikke bindende for kontrollutvalget, og vil bli nærmere vurdert i forbindelse med oppstart av hver enkelt forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget bør, slik kommuneloven legger opp til, gis fullmakt til å foreta omprioriteringer innenfor planen. Endringer i risikobildet kan gjøre det nødvendig å endre prioriteringsrekkefølgen og det vil være tidsbesparende om kontrollutvalget kan gjøre endringene selv. Hvis kontrollutvalget ønsker å gjennomføre forvaltningsrevisjoner som ikke er beskrevet i den vedlagte planen skyldes det at risikobildet har endret seg, eller at det har oppstått ekstraordinære forhold. Utvalget vil i slike tilfeller holde kommunestyret orientert. Vi anbefaler at kontrollutvalget slutter seg til vedlagt plan, og sender den til kommunestyret for endelig behandling og vedtak.

Vedlegg

Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028

Saksframlegg

Vår ref. 24/1442 - 2
Saksbehandler Mikael Schärer

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
053/24	Kommunestyret	30.05.2024

Plan for eierskapskontroll 2024 - 2028

Kontrollutvalget sitt forslag til vedtak

1. Kommunestyret vedtar plan for eierskapskontroll 2024-2028 og slutter seg til kontrollutvalgets prioriteringer i planen.
2. Kontrollutvalget gis fullmakt til å gjøre endringer i planen.

Behandling i møtet

Kommunestyret 30.05.2024

Behandling

Kontrollutvalgets forslag ble enstemmig vedtatt.

KST - 053/24 vedtak

1. Kommunestyret vedtar plan for eierskapskontroll 2024-2028 og slutter seg til kontrollutvalgets prioriteringer i planen.
2. Kontrollutvalget gis fullmakt til å gjøre endringer i planen.

Dette handler saken om

Kommunestyret skal behandle plan for eierskapskontroll for de kommende fire årene.

Saken har vært forbehandlet i kontrollutvalget 7. mai og ble enstemmig vedtatt.

Nedenfor følger saksframlegg utarbeidet av Konsek Trøndelag IKS - kontrollutvalgets sekretariat.

Bakgrunn og fakta

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierskap i selskaper som kommunen har eierinteresser i. Eierskapskontrollene skal følge en plan, som kontrollutvalget skal lage i løpet av det første året etter at det er konstituert.

Planen bygger på risiko- og vesentlighetsvurderinger som er utført av kommunens revisor, Revisjon Midt-Norge SA. Revisors vurderinger er supplert med innspill fra kommunens politiske og administrative ledelse. Risiko- og vesentlighetsvurderingene skal bidra til at kommunens ressurser til kontrollarbeid blir brukt mest mulig målrettet. Eierskapskontrollene som vurderes å utgjøre størst risiko og vesentlighet er prioritert og nærmere beskrevet i vedlagt plan.

Kommunen har årlig 340 timer til rådighet til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser. Sett over en fireårsperiode utgjør dette 1360 timer. Gjennomsnittlig antall timer per forvaltningsrevisjon er ca. 300 timer, og eierskapskontroll ca. 100 timer.

I planen er det listet opp og prioritert fem eierskapskontroller. Det er ikke sikkert det er mulig å gjennomføre alle disse i planperioden, men det er viktig at kontrollutvalget har et tilstrekkelig antall eierskapskontroller å ta av. Endringer i risikobildet kan gjøre det nødvendig å gjøre omprioriteringer i planen. Kontrollutvalget bør, slik kommuneloven legger opp til, gis fullmakt til å foreta nødvendige endringer ved behov. Planen inneholder forslag til vinklinger og til spørsmål som skal besvares i de ulike eierskapskontrollene. Forslagene er ikke bindende og bør vurderes i forbindelse med bestilling av den enkelte eierskapskontroll.

Vurdering av saken

På bakgrunn av kontrollutvalgets vedtak i sak 11/24, basert på revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra politisk og administrativ ledelse er det nå utarbeidet en plan for eierskapskontroll 2024 - 2028.

Endringer i risikobildet kan gjøre det nødvendig å endre prioriteringsrekkefølgen og det vil være tidsbesparende om kontrollutvalget kan gjøre endringene selv. Hvis kontrollutvalget ønsker å gjennomføre eierskapskontroller som ikke er beskrevet i vedlagt plan skyldes det at risikobildet har endret seg, eller at det har oppstått ekstraordinære forhold. Utvalget vil i slike tilfeller holde kommunestyret orientert.

Vi anbefaler at kontrollutvalget slutter seg til vedlagt plan, og sender den til kommunestyret for endelig behandling og vedtak.

Vedlegg

Plan for eierskapskontroll 2024-2028

Det handler om tillit - Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

Publisert 01.09.2024

Tora Aasland, Leder av kommunesektorens etikkutvalg 2015 – 2024

Foto: Stig Weston

Tillit er avgjørende for en etisk forsvarlig forvaltning. I utgangspunktet forventes en respekt for grunnleggende lover og regler.

Vi er heldige i Norge som har et velutviklet demokrati. Det betyr at vi har systemer som kan håndtere uenighet. At Norge både er en rettsstat og et demokrati, innebærer at det er et godt forankret grunnlag for å håndtere konflikter mellom lover og regler, også i lokalpolitiske prosesser og vedtak.

Hvordan bygge og holde på tillit?

Det må være en oppgave for fellesskapet å skille mellom rett og galt, samtidig som man må tåle andres meninger og ytringer. Å finne gode løsninger er viktigere enn å tenke på hat og hevn.

Et godt lokalpolitisk grunnlag er grunnleggende kunnskap om samfunn, kultur og forvaltning. En felles forståelse av helhet og verdigrunnlag i en kommune kan utvikles og styrkes gjennom etablering av etiske retningslinjer og trening og øvelser i etiske dilemmaer og utfordringer.

De etiske utfordringene befinner seg ofte i gråsonene mellom rettsstaten og demokratiet, og mellom jus og moral. De gjelder både for folkevalgte og administrasjon, selv om rollene er noe ulike.

“ De etiske utfordringene befinner seg ofte i gråsonene mellom rettsstaten og demokratiet, og mellom jus og moral. ”

Mens administrasjonen har en lojalitet til sin organisasjon, er de folkevalgte også ombud for sine velgere, og dermed for opplevelsen av fellesskap og rettferdighet. Også den rollen må fylles på en tillitvekkende måte.

Å bygge tillit handler ikke nødvendigvis om å finne fasitsvar, men om å gjøre vurderinger opp mot lover og regler, med respekt for dem og prosessene bak. Forvaltningspraksis kan utvikles og lover kan etter hvert endres, men det må være enighet om systemene og prosedyrene for dette.

Kommunelovens formålsparagraf om tillitsskapende forvaltning krever ikke bare respekt for lover og regler, men også at det utvikles et felles verdi- og normgrunnlag. Det handler om å håndtere spennet og spenningen mellom lov og politikk. Da trengs innsikt i tema som korrupsjon, varsling og habilitet, da trengs en kartlegging og drøftinger av risikoområdene, og da trengs en egenkontroll som er åpen og tillitsskapende. For eksempel kan man gjennom dilemmatrening lære av både egne og andres feil.

Åpenhet er avgjørende for tillit. Det er viktig å utvikle åpne arbeids- og samarbeidsformer, og det er urovekkende at noen mener åpenhet kan være til hinder for å finne gode løsninger. Det kan av og til være fristende å ty til bakrommet. Åpenhet i prosesser og vedtak må ikke bli en trussel for godt politisk arbeid. Tvert imot betyr åpenhet også trygghet, og dermed et solid fundament for lokaldemokratiet.

Et medborgerpanel avslørte nylig en synkende tillit til politikerne. Et økende antall i befolkningen tror at kommunens administrasjon og politikere er der for egen vinning. Denne holdningen kan best motvirkes ved mest mulig åpenhet i de politiske prosessene.

Hva er etikk?

Enkelt sagt er etikk vitenskapen om hvordan menneskene i et samfunn skal omgås hverandre. Det innebærer en felles forståelse om hva som er rett og galt, og at man er enige om normene for samhandling. Det er til nytte for alle enkeltaktører at fellesskapet fungerer, og at man i en organisasjon som en kommune, har kommet fram til en felles forståelse av framgangsmåten for dette. Derfor er utviklingen av etiske retningslinjer så viktig. Det er med på å styrke den demokratiske beredskap, hvor uenighet tåles og håndteres i åpenhet.

Derfor er utviklingen av etiske retningslinjer så viktig. Det er med på å styrke den demokratiske beredskap, hvor uenighet tåles og håndteres i åpenhet.

[«Evne og kraft til å bære»](#) (pdf) heter et debattheft fra KS. Her refereres det til bærekrafttenkingen, som er sentral i all planlegging. Viktige utfordringer for bærekrafttenkingen finnes i arealpolitikken hvor hoveddilemmaet er vern vs. vekst, eller i arbeidsgiverpolitikken med kampen om de gode fagfolkene og deres arbeidsvilkår.

Det kan ligge mye politisk press og sprengstoff i utbyggingspolitikk, hvor utbyggerrollen ikke alltid er helt klar, og hvor ekspertene kan levere viktig bakgrunn – når de da ikke etter hvert blir ansatt hos utbygger. De mest iøynefallende habilitets- og lojalitetskonfliktene ligger for eksempel i det å kombinere utbyggerrollen med det å være folkevalgt i samme kommune.

Etikken kan noe forenklet plasseres på følgende måte:

- Politikk er hva du *vil* gjøre
- Jus er hva du *kan* gjøre
- Etikk er hva *gjør* du?

Med denne innfallsvinkelen er etikken i gråsonen mellom politikk og jus, eller mellom demokratiet og regelverket.

Saker som krever spesiell etisk oppmerksomhet er plan- og byggesaker, saker som har utfordringer for miljø og bærekraft, som for eksempel arealbruk i strandsonen, og saker med maktubalanse.

Fenomenet opsjonsavtaler, dvs. at grunneier og utbygger har gjort avtale (med eller uten penger) for framtidig utbygging der hvor dagens planer ikke åpner for det, og andre saker som utfordrer åpenhet og habilitet. Tillitsbaserte ordninger kan også være utsatt dersom respekten for regelverk er forvitret.

For å styrke den demokratiske beredskapen og motvirke tendenser til manglende respekt for lover og regler, er det nødvendig med en høy bevissthet om nettopp de etiske utfordringene. Utforming og utvikling av etiske retningslinjer, både for folkevalgte og ansatte, gode, trygge og åpne rutiner for varsling, prosedyrer for motvirkning og forebygging av korrupsjon og god trening i hvordan åpenhet kan praktiseres, er forslag til hvordan kommunesektoren kan følge opp.

Lokal forvaltning må være slik at det er samsvar mellom liv og lære.

Det må aldri lønne seg å ta tvilsomme snarveier eller gå bak ryggen på andre. Lokal forvaltning må være slik at det er samsvar mellom liv og lære. Dette krever kunnskap, bevisstgjøring, åpenhet og kontinuerlig trening.

Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

Hovedstyret i KS oppnevner hvert fjerde år [kommunesektorens etikkutvalg](#). Utvalget ble første gang opprettet i 2006, som en direkte konsekvens av korrupsjonssaken i Nedre Romerike Vannverk. Da innså man at en korrupsjonsberedskap i kommunene selv var nødvendig.

[Utvalget](#) har en bred og variert sammensetning hvor medlemmene har erfaring både fra forvaltning, etikk og media. Også erfaring fra kontroll og tilsyn er viktig.

Kontrollutvalgene er viktige aktører i kommunesektorens etiske arbeid. Kontrollutvalgene er kommunestyrets redskap, og på en måte riksrevisjon og sivilombud i ett. De er portvakter inn til et område som ikke bør være stedet for politiske omkamper. Kontrollutvalgene bør ha gode arbeidsforhold og se og bli sett. De sitter ofte inne med viktig kompetanse og erfaringsbakgrunn, og har også en god veileder i departementets [kontrollutvalgsbok](#). Kontrollutvalgene bør gå foran når det gjelder erfaringsutveksling og dialog, slik at alle aktører i organisasjonen kan se på kontrollarbeidet med respekt og tillit.

Kontrollutvalgene er kommunestyrets redskap, og på en måte riksrevisjon og sivilombud i ett.

Kommunesektorens etikkutvalg er rådgivende, og ikke i linjen for saksbehandling. Målet er å styrke etikk- og antikorrupsjonsarbeidet i kommunesektoren. Utvalget har en uavhengig og rådgivende rolle, og skal være synlige og tilgjengelige overfor kommuner, fylkeskommuner og kommunale virksomheter.

Erfaringer fra utvalgene gjennom disse årene styrker en arbeidsform hvor dialog med kommuner og fylkeskommuner er sentralt. Den beste måten å ha slik dialog på, er å reise rundt i landet, møte lokale folkevalgte og ansatte og på denne måten stimulere til etiske refleksjoner og høy bevissthet om forvaltningsetiske spørsmål.

Et av de beste hjelpemidlene som er utviklet for slike dialoger og møter, er dilemmasamlingen. Med bakgrunn i denne kan aktører med ulike roller drøfte de enkelte dilemmaene – og kanskje også bidra med dilemmaer eller vanskelige saker fra egen kommune eller fylkeskommune. Dilemmatrening er muskeltrening!

Dilemmatrening er muskeltrening!

I hele sin virksomhet har etikkutvalgene jevnlig utarbeidet veiledere og råd om etiske retningslinjer, registre og regelverk. Men har drøftet og utviklet råd om varsling, habilitet, lojalitet og åpenhet, og lagt grunnlaget for risikoanalyser og lokal beredskap. Det er utarbeidet en serie med rapporter og undersøkelser om tema som varsling og rutiner for å håndtere varsling, og om utsatte saker som arealsaker, plansaker og byggesaker. I tillegg har man et kontinuerlig samarbeid med Transparency International, ikke minst når det gjelder internasjonale oversikter over korrupsjon.

Alle rapporter og råd er tilgjengelige på KS sine nettsider under [Etikkportalen](#).

Utfordringer for kommunene

Et velfungerende lokaldemokrati skal kunne håndtere uenighet, samtidig som man hele tiden tar sikte på å finne gode fellesskapsløsninger. I disse tider, hvor lover og regler hele tiden utfordres, hvor folk i demokratiske land ikke lenger respekterer makta, er det viktigere enn noensinne å styrke den lokalpolitiske beredskap.

Åpenhet bør innebære at folk i kommuner og fylkeskommuner vet hva som skjer, og hvordan og hvorfor det skjer. Det bør være regler for gaver, roller, habilitet og særinteresser.

Etiske retningslinjer er nødvendig der hvor man er i gråsonene mellom regelverk og politikk, og man må klare balansen mellom moralisering og etiske refleksjon. Da er trening og øvelser viktige virkemidler. Etikken må på dagsorden! Minst en gang i året bør et kommunestyre sette av tid til etisk trening.

Minst en gang i året bør et kommunestyre sette av tid til etisk trening.

Ytringsfriheten står sterkt her i landet, ikke minst forankret i Grunnloven. Derfor må varsling ikke føre til tilsidesetting og knebling av meninger. Det må være lov å si fra, og det må være gode og objektive systemer for å ta seg av enhver varsling.

Kommunene er også arbeidsgivere og eiere. Derfor bør det være klare og kjente rutiner for spørsmål som knytter seg til arbeidstakerforhold og eierskap. Det må være et etisk rammeverk, eller etiske retningslinjer, som setter standarder for hva som forventes av folkevalgte og ansatte, også når det kommer til interessekonflikter og rollekombinasjoner.

Media har en viktig rolle, ikke minst er de der når det oppstår konflikter og uklare ansvarsforhold. Media må derfor ikke undervurderes, men aksepteres i den uavhengige rollen de har. Media kan være en god medspiller både for å avdekke uheldige forhold og for å la alle komme til orde.

Norge er ikke fri for korrupsjon eller uetisk atferd i lokalforvaltningen, men vi ligger bedre an enn de fleste andre land. La oss derfor styrke kunnskapen og bevisstheten om hvordan vi bygger og forsterker en demokratisk beredskap!

Lenke til **kontroll & revisjon** nr. 5/2024:

<https://www.nkrf.no/kontroll-og-revisjon/2024/5>

I dispensasjonssaker er politikerne rettsanvendere

Kommunal Rapport 01.07.2024, kronikk av Fredrik Holth og Nikolai K. Winge, Holth &Winge

Det er ikke rom for alternative innstillinger til vedtak i dispensasjonssaker.

Stortinget vedtok i 2008 en plan- og bygningslov som klart innskjerpet kommunenes anledning til å gi dispensasjoner. Lovgiver understreket at dispensasjon skal være et snevert unntak som kommunene kun skal gi der de strenge vilkårene i loven er oppfylt.

Planendringer er, i motsetning til dispensasjon, et spørsmål som kan avgjøres politisk.

Hensikten var å tydeliggjøre den klare intensjonen om at ny og endret arealbruk skal styres gjennom arealplaner, vedtatt på grunnlag av et forsvarlig kunnskapsgrunnlag og med bred medvirkning fra offentlige og private aktører.

I dispensasjonssaker avgrenses vurderingen til et enkelt tiltak på en enkelt eiendom. Dersom det over tid gis mange dispensasjoner, vil dette kunne undergrave planer som informasjons- og beslutningsgrunnlag, og dermed de demokratiske prosesser som plan- og bygningsloven bygger opp under.

For å sikre at loven ble håndhevet i tråd med intensjonen, gjorde lovgiver et helt sentralt grep: Vurderingen av dispensasjonssøknader skal først og fremst bero på juss – ikke politikk.

Stortinget markerte dermed at det ikke er rom for lokalpolitiske prioriteringer og utøvelse av lokalt selvstyre når det gjelder vurderingen av lovens vilkår.

Dispensasjonsbestemmelsen har ikke fungert i tråd med lovgivers intensjon. Tall fra SSB viser at det fremdeles søkes om og innvilges en rekke dispensasjoner.

Det er også gjennomført flere undersøkelser av dispensasjonspraksis som viser at de fleste søknader innvilges, og at majoriteten av vedtakene bygger på feil eller mangelfull forståelse av loven.

Årsakene til dette er sammensatte, og i et rettssosiologisk perspektiv er det alltid av interesse å undersøke hvorfor lovgivning ikke får den ønskede effekt.

Dette kan skyldes at loven ikke aksepteres eller respekteres av de som er satt til å utøve myndigheten, at rettsanvender ikke har tilstrekkelig kunnskap om bestemmelsen og det systemet den inngår i, eller at det ikke finnes velfungerende kontrollmekanismer og sanksjonssystemer. Samtlige faktorer er betegnende for den dispensasjonspraksisen vi finner i kommunene.

I vårt møte med lokalpolitikere opplever vi ofte en stor frustrasjon over hvor vanskelig det er å gi dispensasjon. Det vises til at administrasjonen er for streng når det konkluderes med at lovens vilkår for dispensasjon ikke er oppfylt.

Lokalpolitikere har på sin side en mer pragmatisk tilnærming, og de inntar gjerne en ombudsrolle for sine innbyggers ønsker og behov.

Vi har respekt for ønsket om å være ombud for innbyggernes ve og vel, samt forståelse for frustrasjonen ved et strengt regelverk.

Samtidig må lokalpolitikere være bevisste på når loven gir rom for en slik tilnærming. Dispensasjonssaker er ikke en arena hvor ombudsrollen er ment å stå sentralt. Her er politikerne rettsanvendere.

Frustrasjonen hos lokalpolitikere leder i mange tilfeller til at de søker etter løsninger. Løsningen i enkelte kommuner er å innføre en praksis hvor lokalpolitikere ber administrasjonen presentere et saksfremlegg med to alternative innstillinger i dispensasjonssaker. Den ene innstillingen konkluderer med at de rettslige vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt. Den andre konkluderer med at de rettslige vilkårene ikke er oppfylt.

På denne måten skaffer lokalpolitikere seg et handlingsrom i behandlingen av dispensasjonssaker. De velger det alternativet som etter deres skjønn passer best.

Stort sett faller politikere ned på alternativet hvor vilkårene for dispensasjon anses for å være oppfylt. Dermed kan de innvilge dispensasjon og vise til at saken er forsvarlig utredet av administrasjonen.

Vi mener denne praksisen ligger utenfor det handlingsrommet lovgivningen gir, og at politikere har andre alternativer i møtet med det som oppleves som et rigid og komplisert regelverk.

Når det gjelder vurderinger som krever særskilt fagkompetanse, er det vanlig at lokalpolitikere ønsker saken utredet og vurdert før den skal opp til behandling. Etter kommuneloven har kommunedirektøren plikt til blant annet å utrede rettslige spørsmål.

Når det er tale om å utøve et rettsanvendelsesskjønn i en sak, innebærer det at faktum i den konkrete saken må klargjøres, innholdet i rettsregelen det er tale om må fastlegges, og rettsregelen må anvendes på det faktum som er lagt til grunn. Dette vil lede til én konklusjon hos rettsanvenderen.

Når vi forklarer dette til kommunene, blir vi ofte møtt med argumentet om at «det er jo utøvelse av et skjønn», «det finnes jo ikke noe fasitsvar» eller at «en annen kan jo komme til motsatt konklusjon». Alt dette er korrekt.

Samtidig kan ikke én og samme rettsanvender komme til ulik konklusjon i én og samme sak. Dersom det opereres med to alternative innstillinger, må det innebære at kommunedirektøren enten (eller i kombinasjon):

- opererer med to ulike beskrivelser av faktum
- opererer med to ulike tolkninger av loven, eller
- opererer med to ulike måter å anvende loven på det konkrete faktum.

I de tilfeller der politikere krever alternative utredninger på rettslige spørsmål, må nødvendigvis det ene alternativet (som har en annen konklusjon enn det andre) være uriktig /ulovlig.

Kommuner som har innført en slik praksis, har gjort et juridisk spørsmål om til en politisk vurdering. I tillegg til å undergrave systemet, svekker en slik praksis rettssikkerheten til både søkeren selv og andre som kan bli negativt berørt av vedtaket.

I saker som gjelder dispensasjon fra lovbestemmelser, har naturlig nok lokalpolitikere et begrenset handlingsrom. De fleste dispensasjonssakene gjelder imidlertid ikke dispensasjon fra lovbestemmelser, men fra kommunenes egne arealplaner. Paradoksalt nok er det dermed kommunens egne regler politikere ofte finner for rigide og kompliserte.

Dersom politikere mener regelverket er rigid eller komplisert, bør de derfor ta en titt på arealplanene det søkes dispensasjon fra, og vurdere om de bør endres. De aller fleste kommuner har svært mange søknader om dispensasjon fra arealplaner som planfaglig,

rettslig og politisk sett er utdaterte. I disse sakene har lokalpolitikerne et klart alternativ til dispensasjon.

Planendringer er, i motsetning til dispensasjon, et spørsmål som kan avgjøres politisk. Og i arbeidet med hva som er gode planfaglige løsninger, kan politikerne selvsagt be administrasjonen om så mange alternativer de ønsker.

Det aller beste med denne alternative løsningen er at det gir mer effektiv byggesaksbehandling, sikrer likebehandling av innbyggerne og en arealutnyttelse i tråd med det dagens lokalpolitikere ønsker. Dette er vel det en kan kalle et lokalpolitisk kinderegg?

Innbyggerpanel er et folkevalgt organ

Kommunal Rapport 05.06.2024, Sivilombudet

Innbyggerpaneler må åpne møter og saksdokumenter etter at Sivilombudet har sett nærmere på ordningen.

I forrige uke konkluderte Sivilombudet med at innbyggerpanelet i Røros er et folkevalgt organ. Det innebærer at innbyggerpanelet må følge bestemmelsene om møte- og dokumentoffentlighet.

Sivilombudet har nå bedt Kommunal- og distriktsdepartementet om å klargjøre for landets øvrige kommuner hvilke regler som gjelder for innbyggerpanel.

– Vi må forholde oss til den konklusjonen som kommer, og vil rette oss etter den. Det sier noe om hvor komplisert regelverket kan være. Det vil være bra å få klarlagt regelverket, sier Røros-ordfører Isak Veierud Busch (Ap).

Nei, nei, ja

Bakgrunnen for saken er at nyhetsleder Vegard Venli i [Aftenposten](#) fikk avslag på innsyn i den digitale plattformen som innbyggerpanelet i Røros kommuniserer i. Statsforvalteren i Trøndelag støttet kommunens nei til innsyn, og begrunnet det blant annet med at innbyggerpanelet *ikke* var et folkevalgt organ.

Nå har altså Sivilombudet kommet til motsatt konklusjon:

- Et innbyggerpanel er et folkevalgt organ etter kommuneloven. Det må følge reglene for møteoffentlighet og dokumentinnsyn.
- Ingen av dokumentene i den digitale plattformen innbyggerpanelet i Røros bruker, er saksframlegg med vedlegg. De inneholder ikke fakta eller kunnskap som blir en del av saksgrunnlaget, og kan derfor unntas etter offentlighetsloven.
- Sivilombudet ber Statsforvalteren i Trøndelag likevel vurdere om noe av det som foregår i plattformen skulle vært lagt fram i åpent møte. I så fall vil det være innsynsrett i dem.

Mer demokrati

Røros-ordføreren sier at innbyggerpanelet har vært et forsøk på å skape mer demokrati. Så langt har panelet jobbet med å gi råd om utviklingen av et offentlig rom i Røros. Ordføreren sier at forslaget som kom fra panelet, var gjennomarbeidet. Ut over det har han ikke hatt noen befatning med panelet.

– *Tror du konklusjonen om at innbyggerpanelet er et folkevalgt organ vil ha noe å si for interessen for å delta?*

– Det tror jeg nok. Terskelen for å delta vil være annerledes, dersom du risikerer at det du sier, blir gjengitt her og der. Deltakelse i innbyggerpanelet har vært veldig lavterskel. Jeg håper jo at de som sitter der, synes det har vært så interessant at de ønsker å fortsette, sier Busch.

Kommunal- og distriktsdepartementets kommunikasjonsavdeling skriver i en e-post at departementet mottok Sivilombudets uttalelse mandag. Departementet har ikke hatt anledning til å gå inn i spørsmålene uttalelsen reiser eller vurdere ombudets henstilling.

Om innbyggerpanel

Et innbyggerpanel er en samling av innbyggere som har sagt ja til å komme med råd og innspill til politikerne i sin kommune.

- Panelet kan være satt sammen av tilfeldig utplukk (loddrekning) eller selvrekrutterende.
- Formålet er å fremme dialog og innhente innbyggernes synspunkter.
- Et innbyggerpanel kan være knyttet til en bestemt sak (for eksempel kommuneplanen) eller det kan sitte for en avgrenset tidsperiode.
- Mange kommuner har opprettet innbyggerpanel, deriblant Bærum, Stavanger, Kvinesdal, Kinn, Tysvær, Tromsø.

Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

22.10.2024

Saknr

37/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/464 - 3

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 22.10.2024, godkjennes.